

tančnejša določila za prostovoljni vstop v poljsko armado. Od 22. novembra naprej se bodo sprejemali pri vseh c. in kr. generalni guberniji podrejenih občinah prostovoljci za poljsko armado. Smejo se prijaviti vsi v okupacijskem ozemlju živeči Poljaki brez ozira na narodnost in vero, ki so stari najmanj 18, in največ 45 let. Prostovoljci, ki so vsled svojega stališča zmožni za častnike, smejo biti stari do 50 let. V poljsko armado se ne sprejemajo taki, ki so obsojeni v ječo ali izgubo časti; vendar so izvzeti taki, ki so bili obsojeni zaradi političnih prestopkov. Za enkrat se ustanove te le panoge: pehota z oddelki strojnih pušk, konjenica, saniteta in tren. Vsak prostovoljec si sme izvoliti četo. Oni, ki niso zmožni, se smejo čez nekaj časa zopet prijaviti.

Natečaj za poljsko narodno himno.

Natečaj za poljsko narodno himno razpiše vodstvo varšavskega orkestra. Poljaki namreč do sedaj nimajo prave narodne himne, kajti „Ni še Poljska izgubljena“ je pravzaprav vojaška koračnica, dve drugi pesmi, ki se pojeta ob narodnih slovesnostih, sta prosilni, oziroma žalni pesmi, ne pa himni.

Podpišite 5. vojno posojilo!

Cesarski namestnik grof Clary nam piše:

Dve leti in tri mesece stoje naši vrli vojaki na bojišču, v njihovih prvih vrstah sinovi železne pokrajine, na katere zremo s hvaležno ljubeznijo in z opravičenim ponosom. Stanovitno in zvesto so izpolnjevali Stajerci, tako pred sovražnikom kakor tudi doma. svojo dolžnost v vojni. Naj bi pokazali tudi sedaj zopet svojo ljubezen in zvestobo do cesarja in države in do lepe domovine in z vsemi močmi pripomogli

do zmage petega vojnega posojila.

Način petega je jednak onemu četrtega vojnega posojila, le še deloma ugodnejši so pogoji za podpisanje.

Na željo se lahko podpiše:

1. 40letno davka prosto 5% državno posojilo v kosih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 K. Obresti od kosov po 50 K se bodo izplačevale v celoletnih obrokih dne 1. decembra vsakega leta, obresti večjih kosov v polletnih obrokih dne 1. junija in dne 1. decembra vsakega leta za nazaj. Posojilo se bo izplačalo v letih 1922 do 1956 na temelju izžrebanj. Vračalo se bo po polnem imenskem znesku — med tem ko znaša podpisna cena le 92,50 od 100.

2. Davka proste ravno tako 5% državno zakladnice v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K, ki se jih bo dne 1. junija 1922 po polni imenski vrednosti vrnilo. Podpisna cena je določena le s 96,50 od 100. Obresti se bo izplačevalo v polletnih obrokih dne 1. junija in dne 1. decembra vsakega leta za nazaj.

Ker so poslovalnice za podpisanje se odpovedale svoji ½% proviziji, znaša cena novega vojnega posojila celo le 92 K, oziroma 96 K za 100 K imenske vrednosti. Doba za podpisovanje se prične v ponedeljek, dne 20. novembra 1916 in se konča v soboto, dne 16. decembra 1916, ob 12. uri popoldne. Prijaviti je mogoče pri vseh poštah uradih, davkarjih, bankah, hranilnicah in posojilnicah, kjer se dobivajo tudi vsa natančnejša pojasnila. Upoštevalo se je

vse zahteve, da se morejo bogati in nepremožni udeležiti podpisovanja.

Na bojnem polju smo se na vseh frontah pričetemu, dobro pripravljenemu navalu naših sovražnikov vspešno postavili v bran, daljna ozemlja sovražnih dežel držimo kot dragoceno zastavo neiztrgljivo v rokah. Pa tudi finančijelna vojna pripravljeno ne bo in ne sme odpovedati, ker vsi hočemo vstrajati do zmagovitega vira.

Podpisujte torej peto vojno posojilo!

Cesarjeva bolezen.

O cesarjevem stanju je bilo dne 18. t. m. zvečer izdano naslednje poročilo: Cesar je imel danes jutraj, dasi je nahod ostal enak, lahko mrzlico, ki je zvečer narasla do 38 stopinj. Delovanje srca dobro, dihanje mirno. Kljub temu se je cesar cel dan posvečal delu ter razven tega sprejel grofa in grofico Waldburg, vrhovnega dvornega mojstra kneza Montenuovo, generalna pribočnika Paara in Bolfrasa v enourni avdijenci.

Švicarska socialna demokracija enakočustvuje z Adlerjem.

Kakor poročajo nemški listi, se je te dni vršilo v Curihu v Švici strankino zborovanje švicarske socialne demokracije. V otvoritveni seji je pozdravil sodrug Nobs došlece v imenu curiškega strankinega odseka. Od zunanjih odposilancev so bili navzoči: Lenin za rusko, Radek za rusko-poljsko, A. Balabanov za italijansko stranko, Axelbrod za rusko delavsko stranko in zastopnik nemške internacionalne skupine. Po končanem dnevnem redu je Nobs predlagal resolucijo, ki izraža vsem, ki so iz političnih razlogov vjefti ali zaprti, posebno Liebknechtu, Mehringu, Rozi Luxemburg in dr. Fricu Adlerju simpatije socialdemokratskega strankinega shoda.

K temu pripominja Dunajska „Reichspost“: „Vsiljuje se nam važno vprašanje: Kako stališče bode zavzela avstrijska socialna demokracija, ki je, kakor lojalno priznavamo, Adlerjev zločin obsodila, napram curiškem zborovanju strankinih zastopnikov, ki je izrazilo morileu Adlerju svoje simpatije? Ali hoče avstrijska socialna demokracija še nadalje vzdržati svoje zveze s to stranko? Ali ne smatra za primereno, da se javno in slovesno odpove vsaki skupnosti, in vsakemu nadaljnjemu občevaranju s švicarsko socialno demokracijo, ter njenimi ruskimi in italijanskimi sorodniki, ki so bili zastopani v Curihu?“

Bodoča zunanja politika Severne Amerike.

Londonski list „Morning Post“ poroča iz Washingtona:

Pričakuje se, da se bo prihodnji teden odločila zunanja politika Združenih držav in sicer za bodočo dobo sedanje vojske. Predsednik se bo s člani ministrstva in uglednimi voditelji svoje stranke po-

svetoval v kongresu in bo nato določil bodočo politiko. Dopisnik nadalje poroča, da mu je rekel član vlade: Naše roke so bile radih predstojajočih volitev in negotovosti, ki so jih volitve prinesle seboj, več mesecev vezane. Nemogoče nam je bil mnogo storiti. A sedaj imamo zopet prosto roko in lahko, ne da bi bili moteni, napravimo nadaljne korake. Poročevalec pravi, da še ni nobenega migljaja, kaka bo nova politika Združenih držav. Namignilo se mu pa je, da se bo do pogajanja z Nemčijo, kakor tudi z Anglijo odločneje vršila. Zdi se, da se bo najprvo razpravljalo o tekočih vprašanjih med Nemčijo in Združenimi državami.

Dopisnik londonskega lista „Times“ poroča, da bo predsednik sedaj skoro gotovo v vprašanju P-čolnov nasproti Nemčiji odločneje nastopil.

Železnica Kapstadt-Kaira.

Stara želja angleških imperijalistov v Afriki je, združiti severno in južnoafriške angleške kolonije z železnico, ki bi naj segala od Kapstadta, torej najskrajnejšega afriškega juga, do mesta Kaira v severnem Egiptu. Ta železnica bi bila velikega pomena ne samo v gospodarskem, ampak tudi v strateškem oziru. Cecil Rhodes, največji predstavitelj angleškega imperijalizma v Afriki, je rekel: „V kolonijah je železnica bolj poceni kot kanon in tudi dalje seže.“ Z znano svojo žilavostjo so Angleži zasledovali izvršitev tega velevažnega sredstva svojega imperijalizma. Dosedaj so dogradili južni del te proge, od Kapstadta do 500 km pred južno-zahodno mejo nemške Vzhodne Afrike in sicer v dolžini 3456 km. Tudi od severa so začeli graditi ter so dovršili dolgo progo. Od mesta Aleksandrija ob Sredozemskem morju vodi železnica preko Kaire do mesta Assuan, odtod posredujejo ladje promet do Wadi Halfa, odtod zopet vozi železnica skozi Nubijo in Sudan do mesta Chartum. Severni del železnice od Kaire do Chartuma je dolg 2164 km. Med Chartumom in Dolo (Rodesio) je torej še brezželeznični presledek 3500 km. Kako se bo ta presledek izpolnil, bo odločila vojska. Med severnim in južnim delom te železnice je namreč belgijska kolonija Kongo in pa nemška vzhodnoafriška kolonija. Ker se je Angležem v tej vojski posrečilo, spraviti največji del te nemške kolonije v svojo oblast, je dograditev železnice Kapstadt-Kaira v njenem srednjem delu postala aktualno vprašanje angleške kolonijalne politike.

„Deutschland“ na povratku.

V Amsterdam je došlo dne 17. novembra poročilo iz mesta New-London v Severni Ameriki, da je nemški trgovski P-čoln „Deutschland“ dne 17. nov., ob ½2. uri odplul v Evropo.

O podmorskem čolnu „Bremen“ še do sedaj ni ne duha in ne sluha. Ladja se je skoro gotovo ponesrečila.

V London je došlo dne 18. novembra iz Novega Londona v Severni Ameriki poročilo, da se je nemški P-čoln „Deutschland“ dne 18. novembra ob 5. uri 15 minut zjutraj vrnil v tamošnje pristanišče, ker je zunaj pristanišča trčil z vlačno ladjo, ki ga je spremljala. Vlačna ladja se je potopila. Sedem mož po-

LISTER.

F. S. Spindler.

Ljudsko cerkveno petje.

(Konec.)

Toda — imamo li Slovenci zares starih, iz ljudstva samega vsklikih, ne od tega ali onega znanega mojstra zloženih pesmi — melodij? Imeli smo jih, pa jih je začela preganjati in iztrebljati lažireformacija ter jih nadomeščati z večinoma novimi, ki se pa niso mogle udomačiti; pozneje jih je pa vpliv alpskonemške in laške mehke pesmi docela izpodrinila. In z njimi je šla — čeprav je v našem petjaželnem ljudstvu vzniklo kmalu zopet obilo novih pesmi — naši ljudski pesmi v zgubnjenana največja veličastnost: enoglasje, ki so si ga vsi ostali slovanski narodi še do danes ohranili. Le ruske ujetnike slišimo peti tudi večglasno; toda to večglasje je docela različno od našega v sedajnem ljudskem petju: ni zgolj „sekundiranje“ v tercah ali sekstah s toniko ali dominantno kot basom, marveč je troglasje, vmes dvo- in enoglasje, ki je zelo gibčno, ter se zna čudovito spretno prilagoditi harmoničnim spremembam melodije, naj si pride durov ali molov tonovni način. Kako okorno pa je v tem naše ljudsko večglasje, ki dostikrat pri mali modulaciji že odreče ter vsled tega postane zelo monotono! Kdor še ni slišal mogočnega enoglasnega petja velike množice, temu je seveda zaman z besedami dokazovati, da je to še vse kaj bolj veličastnega, nego če cela cerkev poje večglasno kako staro blagoslovno pesem.

Toda vsled gori omenjenih vplivov je slovensko uho — in menda tudi grlo — že tako spremenjeno, da na enoglasno petje pri nas ni več misliti, izvzemši, ako bi se tuintam posrečilo izvežbati velik

del župljanov, da bi peli nekatere liturgične speve — latinske, kakor n. pr. pojo Pange lingua ali dele iz ordinarija missae in pod. ne le v Italiji, ampak tudi v zapadni Nemčiji in — v misijonskih pokrajinah. Pri slovenskih pesmih pa najbrže — z malimi izjemami morda — na tak retrograden razvoj ni več misliti, dasiravno je naznanjeno, da bo v novi pesmarici, ki jo je priredil Stanko Premrl za ljudsko petje, precejšen del določen za enoglasje.*

Ker pa je temu tako in ker je poleg tega ljudskemu sluhu popolnoma izginil smisel za molov tonovni način (ki ga vsi ostali Slovani še imajo!), se moramo pri izbori pesmi za ljudsko petje na to dejstvo ozirati ter odbirati le melodije, ki nimajo nobene nenavadne modulacije, zlasti ne v mol, čeprav se s tem petje oropa velike prednosti: živahne mnogoličnosti.

Harmonizacija v spremljevanju (kakor tudi prirejani 2. glas) mora biti pač zelo priprosta in se mora ozirati na naravne melodične in harmonične postope, ki jih bo pri petju ljudsko uho, oziroma grlo, najbrže ubralo, da ne nastanejo grozne disharmonije. Vendar pa treba spremljevanje brezpogojno prirediti pravilno — po zakonih harmonijoslovja; kajti zanikernim orglavcem na ljubo, ki se še sedaj ne marajo izvežbati v igranju preprostega stavka, se ne smemo pred svetom smešiti s kakšnim mašilom „ad usum delphini“

Kakor že omenjeno, so nam prastare naše cerkvene ljudske pesmi šle, vsaj za prakso, malone do

* Zanimivo potrdilo za to sem doživel nedavno: Za pobožnost na čast Sreč Jezusovemu ob začetku meseca sem bil pevke naučil enoglasno himno: „Do neba naj se razlega“; nekaj mesecev so jo tudi pele tako, a 1. nedeljo oktobra jo pa naenkrat udarijo v polnem večglasju, v kolikor ga ni motila mala modulacija!

cela v izgubo. Torej pridejo v poštev one iz mlajše zlasti takozvane Riharjeve dobe, katere obrazloženim načelom odgovarjajo, ter naše štajerske iz dobe pred Slomškom, izmed katerih je on izbral blagoslovne in druge. Za potrebe, katerim s tem materialom ni zadoščeno, moramo iskati najdomestila pri drugih narodih (kakor je delal že Tribnikov „Orglavce“ in vse poznejše zbirke), ali pa včasih sprejeti morda tudi katero čisto novo, če se vjemajo z zgorajnjimi zahtevami. Nikakor pa še ni v ta namen poraba katerakoli pesem že za to, ker je pisana za eden ali dva glasa. Tako se je „Ljudska Pesmarica“ povečini ozirala na te zahteve; v kolikor se ni, seveda ne bo obveljala za ljudsko petje. „Kvišku srca“ ima pa večidel nove skladbe, ki so zelo primerna zbirka za petje organista in nekaterih pevk ali pevcev na koro, ki pa se pri njih skladatelji na obrazložene zahteve niso ali ne dovolj ozirali ter torej za pravo ljudsko petje v našem pomenu v celoti ne pridejo v poštev.

S tem nam je pokazana pot naprej! Gotovo pa je, da med Slovenci, dasiravno nas je malo, tudi ne bo za vse pokrajine eno obveljalo. Pri prirejevanju „Ljudske Pesmarice“ je ravno iz ozirov na skupnost izostalo dokaj pesmi, ki so pri nas na Štajerskem zelo priljubljene. Nemški škofje so se pri tozadavnem skupnem posvetovanju meseca avgusta t. l. v Fuldi komaj zedinili na 23 napevov, ki morajo zanaprej veljati kot nekaka podlaga ali jedro vseh škofjskih pesmaric za ljudsko petje, dočim se ostale pesmi zberemo po krajevnih potrebah in kakor bolj ugaja plemenski duhu. Podobno bo pač tudi pri nas, da bo maloštevilnejši vseslovenski zbirki kot podlaga vsaka pokrajina zase dodala, kar ima najboljšega v svoji lastnji. A če započeto delo res uspe, se bode najbrž pokazalo, da bodo pesmi tiste škofije, ki bo imela najbolj razširjeno občercerkveno petje, proučirale osvojevalno tudi v sosedne pokrajine.

sadke je utonilo. „Deutschland“ ni znatno poškodovana.

Rumunsko bojišče.

Naši na celi sedmograški fronti krepko prodirajo v Rumunijo. Svoje predorne črte smo pomnožili tudi s prodiranjem čez mejo vzhodno od Predeala. Na severovzhodni sedmograški črti so naši pri prelazu Soosmezö iztrgali dne 16. t. m. Rumunom goro Runcul Mare.

V Dobruči se je sovražna armada znatno ojačila in tipa, kakor poroča list „Deutsche Kriegsnachrichten“, pod poveljstvom ruskega generala Sagarovega previdno proti jugu. Nemške in bolgarske čete so že izpraznile mesto Harševo ob Donavi.

Naše prodiranje na Vlaškem.

„Times“ poročajo, da napadajo avstrijske čete preko sedmograške meje v Vlahiji sedaj ta, sedaj oni del rumunskega ozemlja. Naše čete so prekorale rumunsko mejo od zahodne proti vzhodni strani. Pri Vulkanskem prelazu so stale avstrijske čete dne 15. novembra že 20 km, pri prelazu Črna veža 25%, pri prelazu Törzburg 27 in pri Predealu 8 km na rumunskih tleh.

Vspreh vzhodno od Predeala.

Naši so na obmejnem gorovju vzhodno od Predeala stali dosedaj še vedno na naših tleh, ker je še bila sovražna moč za uspešno prodiranje čez mejo premočna. Dne 16. novembra pa se je našim posrečilo, da so predrli rumunske črte na tem prostoru in so stopili na rumunsko tla. Vjeli so tudi 2000 Rumunov. Z vspehom vzhodno od Predeala je zavarovana od vzhodne strani naša armada, ki prodira preko Predeala proti Sinaji.

Naši zasedli mesto Busteni.

Glavni sunek naših čet v Rumunijo je naperjen proti Sinaji in Kampolungu. Naše čete so te dni zasedle mesto Busteni, ki leži južno od Predeala, kakih 15 km na rumunskih tleh. V Busteniju se nahajajo veliki petrolejski izvirkli.

Italijansko bojišče.

Italijani se baje z veliko naglico pripravljajo na deseto kraško ofenzivo, s katero bodo, kakor pravijo švicarska poročila, kmalu pričeli. Borojevičeva armada je na italijanske navale dobro pripravljena.

Pred deseto soško bitko.

Iz Lugana se poroča, da je zadnje dni bilo odposlanih na fronto večje število novoizvežblanih vojaških oddelkov iz srednje Italije. Možje, ki prihajajo iz fronte na dopust, pripovedujejo o velikih pripravah za novo laško ofenzivo na južnem kraškem ozemlju. Vsa znamenja kažejo, da bodo tokrat Lahni napadali s podvojeno srditostjo ter da presledek med deveto in deseto ofenzivo ne bo tako velik, kot med osmo in deveto.

Koliko ozemlja so Italijani pridobili.

Iz našega vojnega tiskovnega stana se dne 18. novembra poroča:

Sovražno časopisje, posebno italijansko, si ne more kaj, da ne bi pretiravalo laških uspehov v zadnjih goriških bitkah. Temu nasproti se na podlagi gotovih dejstev sledeče približe: V Primorju so naše čete morale izvojevati devet obrambnih bitk. Naša fronta je ostala severno od Solkana nespremenjena; med tem krajem in morjem teče fronta čez Vrtojbo, se vije blizu vzhodno od Kostanjevice, med Novo vasjo in Jamljami, gre dalje v južno-zahodni smeri in naposled doseže 4 km zahodno od Devina, morsko obrežje. Tako je sovražnik na Goriškem, kjer so od časa do časa nastopali že vsi oddelki njegove armade, v poldrugoletni vojski pridobil ozemlja k večjem 12 km. Ta napredek je stal Italijane mnogo čez 1 milijon krvavih izgub. Število vjetnikov, ki so jih baje Italijani od začetka avgusta, torej v štirih bitkah, vjeli, se od italijanske strani ceni na 40.000 mož. Mi smo na južnozahodni fronti samo enkrat napadli in smo pri tem vjeli 50.000 Italijanov in uplenili 300 topov.

Italijani proti rešitvi svojih tovarišev.

V Ampezzo-dolini na Tirolskem je nedavno veliki sneženi plaz odnesel z vrha gore v bližino naših postojank večjo italijansko patruljo. Naše čete so hotele zasute Lahe rešiti, a Italijani so na naše moštvo, ki je bilo zaposleno pri rešilnih delih, tako srdito streljali iz strojnih in navadnih pušk, da so na-

si morali rešilna dela popolnoma opustiti. Tako so Italijani sami zakrivali smrt večjega števila svojih tovarišev.

Rusko bojišče.

Z ruskega bojišča nobenih posebnih poročil. — Ruska vlada je podala izjavo, da so vesti o posebej miru med Rusijo ter Nemčijo in Avstrijo popolnoma izmišljene. Rusija se hoče do zadnjega boriti na strani četverosporazuma.

Kronski svet v ruskem glavnem stanu

„Novoje Vremja“ poroča, da se bo v bližnjem času vršil v ruskem glavnem stanu zelo važen kronski svet, ki se bo pečal z vprašanji o rusko-rumunskih bojiščih. Razpravljalo se bo baje pred vsem o tem, kako ustaviti armadi generalov Falkenhayna in Mackensena. Kronskega sveta se bodo udeležili ruski in rumunski generali ter francoski general Berthelot, sedanji vodja rumunske armade.

Zavzetje Lvova — glavna naloga Rusije.

Petrograjski list „Rječ“ presoja vojni položaj na gališki fronti sledeče:

Nerazumljivo je, kaj naj pomeni, da smo zdaj zastali in otrpeli na tej fronti. Ravno ta fronta je najvažnejša, ker le upanje, da pride Galicija pod Rusijo, je podžgalo rusko ljudstvo za vojsko. Nerazumljivo je, zakaj je rusko vrhovno armadno vodstvo na tej fronti popolnoma brezdelno. Ali je morda rusko vrhovno armadno poveljstvo pozabilo, da rusko ljudstvo vspehuje k vstrajanju samo upanje, da se bo ruski armadi posrečilo zopet zavzeti Lvov? Vrhovno armadno poveljstvo naj ne pozabi, da igrajo v Rusiji razven vojaških krogov še tudi meščanski, parlamentarni in industrijski krogi važno vlogo. Ti krogi bi smatrali kot izrazit neuspeh ruske politike, če bi se odpovedalo zopetnemu zavzetju Lvova.

Sedem ruskih parnikov zletelo v zrak.

Dne 16. novembra, proti 7. uri zvečer, se je vnel smodnik na nekem ruskem parniku v pristanišču Arhangelsk. Slišal se je grozen pok, parnik, naložen z municijo, je zletel v zrak. V istem hipu se je vnela municija še na šest drugih parnikov, ki so istotako zleteli v zrak. Vse pristanišče je bilo v plamenu. Razstrelba je bila tako velikanska, da je težke kose železa od razstreljenih ladij vrglo do 700 metrov na daleč. V pristanišču je izgledalo, kakor če bi se bil odprl ognjenik in začel bljuvati ogenj. Uničene so vse pristaniške naprave in tudi velik del mesta. Škoda znaša 11.000.000 rubljev. Število človeških žrtev je ogromno. V bolnišnice so odpravili 763 težko poškodovanih oseb.

Macedonsko bojišče.

V bitoljski okolici in severno od kolena reke Črne se vršijo dan in noč izredno huđi boji. Gre se za posest Bitolja, kateri je od jugozahodne, južne in vzhodne strani obkrojen od srbske in francoske armade. Da so boji izredno resni, spričuje dejstvo, da se je dne 17. novembra severno od Črne postavil sam vrhovni poveljnik macedonske armade, general pl. Belov, na čelo lovcev in je z jurišem iztrgal (Srbov važno zavzeto višino severovzhodno od Čegela, (vzhodno od Bitolja). Srbi se bijejo za Bitolj na življenje in smrt.

Novejše poročilo pravi, da so Nemci in Bolgari Bitolj izpraznili in zavzeli postojanke severno od tega mesta. Bitolj je torej padel!

Srditost bitolske bitke.

V bitoljski okolici in ob reki Črni trajajo krvavi boji noč in dan naprej. Bolgari krčevito branijo svoje postojanke, Srbi in Francozi imajo vsled drznih napadov ogromne izgube. Ob Črni stane vsak meter pridobljenega ozemlja Srbe enega moža. Sovražnik ima močno artilerijo in neprestano obsipava bolgarske postojanke z gostim artilerijskim ognjem. Ker so Bolgari v izbornih postojankah, imajo Srbi in Francozi pri svojih napadih občutne izgube. Namen Bolgarov je, da se sovražne moči kolikor mogoče izrpaajo. Ta svoj cilj so Bolgari že do malega dosegli. Glasilo bolgarskega vojnega ministrstva, list „Vojna Izvestija“, namreč pravi, da so Srbi in Francozi pred Bitoljem in ob Črni izgubili že več mož, kakor jih šteje sedaj cela bolgarska predbitoljska armada.

Sovražnik ima v Macedoniji 350.000 mož.

Posebni poročevalec madžarskega lista „Az Est“ poroča iz glavnega bolgarskega stana, da štejejo četverosporazumove čete v Macedoniji skupno 350.000 mož. Poleg tega razpolagajo te čete z izredno močno artilerijo, ki je začetkom ofenzive nemško in bolgarsko artilerijo daleč nadkriljevala. Radi pomanjkanja prevoznih sredstev je bil na bolgarski strani tudi dovoz streliva in drugih potrebnih dosej zelo pomanjkljiv. Sedaj pa se je moč artilerije izjednačila, zgradile so se tudi nove poljske železnice, vsled česar sedaj dovoz popolnoma odgovarja potrebam bolgarske armade. Bolgarski načelnik generalnega štaba je izjavil, da je položaj v južni Macedoniji popolnoma urejen in zadovoljiv.

General na čelu napadalcev.

Za višine severovzhodno od Čegete se vrše vsak dan srđiti boji. Dne 15. t. m. so zavzeli Srbi enega vrhov. Vrhovni poveljnik, general pehote Oton pl. Belov, ki je bil osebno navzoč v ognjišču boja, je na čelu nemških lovcev zavzel z naskokom zopet nazaj izgubljeno postojanko.

Francosko bojišče.

Boji ob Ancru se nadaljujejo. Sovražnik zadnje dni ni dosegel posebnih uspehov. Nemška poročila zatrjujejo, da so Angleži in Francozi v 136 bojnih dneh izgubili nad 600.000 mož. Dne 17. novembra opoldne je priletel nad Monakovo na Bavarskem sovražni letalec, ki je vrvel sedem bomb, a je poškodoval samo nekaj postopij.

Grozovito borenje med Ancro in Sommo.

Da bi prišlo v borbi med rekama Ancro in Somme, ki že traja 136 dni, do odločitve in da bi tu predrli nemško bojno črto ob obeh straneh reke Ancro, so začeli Angleži z ogromno artilerijo obstreljevati nemške postojanke na črti Beaumont—St. Pierre Divion. Bobneči ogenj je trajal več dni. Dne 12. novembra se je pričelo obstreljevanje iz vseh kalibrov topov. Na fronto so spravili tudi 10 topov kalibra 50 cm. Na nemške postojanke je padla neverjetno velika množina granat in težkih bomb, ki so bile napolnjene z dušljivimi in strupenimi plini. Dim je bil pa tako gost, kakor če bi pokrivala zemljo gosta jesenska megla. Posamezni poki velikih topov se niso več razločevali drug od drugega, bilo je eno samo grozno tulenje po zraku, gromenje, kakor ob najhujšem vremenu. Ko je nekoliko ponehal artilerijski ogenj, so Angleži spustili cele oblake dušljivih plinov proti sovražnim postojankam, nakar so na nje navalili 7½ divizij. Vspehi, katere so Angleži dosegli v tej grozni borbi dne 13. novembra in tudi naslednjega dne z zavzetjem nemških postojank Beaumont, St. Pierre Divion ter nekaj kilometrov ozemlja, pač niso v nobeni primeri z ogromnimi izgubami na obeh straneh. V bobnečem ognju, ki je trajal 12 dni, se angleško-francoskim četam ni posrečilo predrtni nemške bojne črte med Ancro in Sommo.

Grčija.

Nov četverosporazumov pritisk na Grčijo.

Francoski vojni minister Roques, ki se je mudil te dni v Atenah, je izročil grškemu vojnemu ministru spomenico, v kateri zahteva, da Grčija dovolj četverosporazumu rabo grških železnic kot jamščino za prijateljsko stališče Grčije napram četverosporazumu, da Grčija izroči del svoje artilerije četverosporazumu, da izžene iz Grčije vse osebe, ki so na sumu, da so agenti Nemčije, ter da dovolj, da četverosporazum zasede nevtralni pas ozemlja med Staro in Novo Grčijo.

Francoski vojni minister pri grškem kralju.

Francoski vojni minister general Roques je 14. novembra bil sprejet od grškega kralja v avdijenci. Namen obiska je bil, da se določi meja med ozemljem, na katerem prebiva kralju zvesta armada in ozemljem, kjer povčini prebivajo Veniselisti.

Kakor poroča atenski list „Neon Asy“ je francoski vojni minister zahteval od Grčije sledeče: Da se napravi nepristranski pas ozemlja, ki bo ločil grškemu kralju vdane grške čete od Veniselosovih čet, ter da smejo francoske čete zasedati to nevtralno ozemlje; nadalje da Grčija izroči Franciji svoja skladišča in zaloge pušk, topov in vojnega gradiva ter da prepusti neomejeno vse železnice četverosporazumu. Ta četverosporazumova zahteva je pa naletela pri grški vladi na huđ odpor, ki pa še ni odstranjen. — Francoski vojni minister Roques se je napram francoski naselbini v Atenah izjavil, da je Veniselos že odposlal na fronto eden polk in da pripravlja še en

polk ter da je položaj Sarraillove armade pred Solunom ugoden. Končno je še pristavil, da bo v prihodnji spomladi odločila velikanška bitka končno četverospornostno zmago.

Veniseles potrebuje denarja.

Veniselesova solunska vlada namerava pri Atenski banki najeti posojilo, katero bi naj bilo krito v pokrajinah, ki se udeležujejo nacionalnega (vstaškega) gibanja ter v grških kolonijah.

Politične vesti.

Sestanek nemških poslancev na Dunaju.

Dne 15. novembra je bil, kakor smo že poročali, na Dunaju sestanek nemških poslancev. Dunajski listi javljajo, da so se ga udeležili češki poslanci: Udržal, Stanek, Tobolka, Tusar in Stransky; slovenski poslanci: dr. Korošec, dr. Krek in prof. Jare; maloruska poslanca Čehelsky in Trilovsky ter rumunski poslanec Simionovici. Razpravljalo se je o važnih vprašanjih, zlasti o posebnem stališču, ki je odredeno za Galicijo in o posledicah, ki jih bo to imelo za avstrijski državni zbor. Češki poslanci so izjavili, da svojega stališča še ne morejo določiti, se še le pripravljajo enotna organizacija vseh čeških poslancev. Maloruski poslanci so izjavili, da zavzemajo sicer drugačno politično stališče, kakor češki poslanci, da pa imajo z njimi vendar nekaj skupnega, to je nasprotstvo do posebnega stališča Galicije. Končno je bilo dognano, da so vsi poslanci edini v tem, da je treba vsa ustavna in narodnostna vprašanja rešiti parlamentarnim putem, s čimur bi se najbolje služilo stališču monarhije kot vesilesa.

Zborovanje zastopnikov čeških strank. Dne 16. novembra se je vršilo v Brnu na Moravskem zborovanje zastopnikov vseh čeških strank. Na zborovanju so se bavili z resolucijo, katero so sklenili v durajski mestni hiši nemški nacionalci in krščanski socialci glede na nemški državni jezik, samoupravo Galicije ter glede na majorizacijo Slovanov v avstrijskem državnem zboru.

Združenje vseh čeških poslancev. Te dni so se vršila v Pragi in na Dunaju posvetovanja, da bi se združilo vseh 108 čeških poslancev v en enoten klub, organiziran na večinskem principu. V načelstvu tega kluba bodo zastopane vse stranke. Vodstvo kluba bo prevzel odbor treh poslancev, ki bodo imeli dalekosežna pooblastila.

Češke trgovske zbornice protestirajo. Trgovske zbornice v Pragi, Plznu in Budjejevicah so se proti odredbi trgovskega ministrstva, da se smejo pri občevarju z ministrstvi posluževati samo nemškega jezika, pritožile na upravno in državno sodišče. Upravno sodišče je pritožbo odklonilo, ker ni za take pritožbe pristojno. Pritožba, namreč pravi, da se je s to odredbo kršil § 19 državnega temeljnega zakona. V tem slučaju je pristojno edino državno sodišče, ki bo razsodilo v tej zadevi.

Civilna službena dolžnost v Nemčiji. V Nemčiji se namerava uvesti splošna civilna službena dolžnost, ki naj bi se raztezala na vse nezaposlene, za delo sposobne osebe brez razlike spola in sicer od 16 do 60 leta starosti. Osebe, ki so redno zaposlene, naj bi pač ostale v svojem postu, toda če bi pa ne šlo drugače, pa bi se uvedlo prisilno delo na določenem mestu. Kakor poročajo listi, je izvedba civilne službene dolžnosti najvažnejša naloga pred kratkim ustanovljenega vojnega urada, ki pritegne v svoj delokrog vse vojno gospodarstvo in vojno industrijo. „Lokalanzeiger“ poroča, da se je zakonski predlog o uvedbi civilne službene dolžnosti že položil zveznim državam. Vlada se natanko posvetuje z voditelji posameznih strank. Čas, ko bo sklenjen državni zbor, še ni trdno določen. Kakor poroča list „Tägliche Rundschau“, se bodo v to predlogo pritegnile vse osebe od 16. do 60. leta. Postava bo najbrž stopila v veljavo začetkom novega leta 1917.

Cesarjevo zdravje. Najnovejše uradno poročilo pravi: Bolezen presvitlega cesarja se je toliko malo zboljšala, da je jutraj vročina znašala 36.6 stop. in se do večera zvišala do 37.7. Osebnost se počuti dobro, srce deluje neprestano dobro.

Posvetovanja avstrijskih škofov bodo te dni na Dunaju. Naš prevz. g. knezoškof se je odpeljal danes k škofovskim posvetovanjem na Dunaj.

Slovenska gimnazija v Kromerizu se je ustanovila za slovenske begunce. Dijaki se spremejo brezplačno in so z vsem na državne stroške oskrbljeni. Prošnje se naj vložijo pri okrajnem glavarstvu, kjer beginci stanujejo, s temkom osem dni. Prošnje je priložiti zadnje spričevalo.

Kat. slov. akad. društvo „Zarja“ v Gradcu. Klub vojski ima vendar še toliko članov, da more „Zarja“ obstajati in izpolnjevati svojo nalogo: rešiti

in vzdržati se do boljših časov. Občni zbor dne 11. novembra je izvolil sledeči odbor: cand. phil. Ivan Dornik, predsednik; stud. phil. Blaž Poznič, tajnik; cand. iur. Anton Matelič, blagajnik.

Nemški list za učenje slovenščine in hrvaščine. Celovške „Freie Stimmen“ pišejo o upeljavi nemškega jezika v primorske sole: „Ta odredba bo z ozirom na okolnost, da bo ob povratku normalnih razmer na jugu monarhije golemo zelo narastel promet s tujci iz notranjih dežel, kakor tudi iz Nemčije, zelo koristil tudi prebivalstvu, ki bo imelo mnogovrstne posle s tujci; zato je napravilo prebivalstvo jako srečen korak, da je že sedaj poskrbelo za svojo bodočnost. Za nas Nemce, posebno pa za nas Nemce v alpskih deželah, pa velja ob tej priliki nujno opozorilo, kako potrebno je znati drugi deželni jezik vsakokratnega ozemlja, tu tedaj slovensko, italijansko in hrvaško. Ako tega ne storimo, bomo nasproti nemškemu narodu zelo na škodi.“

Oprostitev podkovskih kovačev, ki so črnovojniki, od vojaške službe. O priliki ogledovanja konj po klasifikacijskih komisijah od uradnikov vojnega ministrstva se je doznalo, da v večini občin zelo pomanjkuje dobrih podkovskih kovačev. Vsled tega pa preti nevarnost, da bo veliko konj postalo nesposobnih za vojaške namene vsled napak in boleznih na kopitih, na kosteh in kitah nog. C. kr. okrajna glavarstva se glasom odloka c. kr. kmetijskega ministrstva z dne 24. oktobra 1916, št. 48.023, pozovejo, tozadevne razmere v občinah preiskati ter v največjem obsegu staviti predloge, da se podkovski kovači oproste od črnovojniške službe, zlasti če se gre za starejše kovače, ki so v zaledju in ki niso sposobni za vojaško službo v bojni črti. Zaradi velike važnosti te zadeve je postopati z največjo nujnostjo, to se pravi, občine naj takoj vložijo na okrajna glavarstva prošnje za oprostitve podkovskih kovačev.

Novi draginjski dokladi za državne uslužbence. Iz Dunaja se poroča, da namerava vlada dovoliti svojim državnim uslužbencem v ožigled naraščajoči draginji novo draginjsko doklado, glede katere še pa ni določeno, kako se bo izplačevala, ali v enkratnem znesku ali pa v mesečnih obrokih.

Prehranjevalni urad mariborskega glavarstva. Piše se nam: „Sobotni „Grazer Tagblatt“ napada komisarja tukajšnjega okrajnega glavarstva g. dr. Lajnsiča, ki vodi takozvani prehranjevalni urad, ker je baje kmetiskim prebivalcem v Krčevinah, v Studencih dal ravno tako po en vagon krompirja, kakor mestu Maribor. Nam slučaj ni znan, ampak gotovo to ni prva in ne zadnja razdelitev in iz enkratne razdelitve se ne da nič sklepati. Razlogi izvirajo iz drugih strani.“

Godopisarske novice. Oddaja žita. Piše se nam: Če se v listu poroča, da sme posestnik toliko in toliko „žita“ obdržati, je s tem obestvino malo ustrezno. Ne ve se namreč, ali izraz „žito“ pomeni le rž in pšenico, ali pa sploh vse zrnje. — Odgovor: Kadar pišemo o „žitu“ pomeni to vse vrste žita, t. j. pšenico, piro, rž, ječmen, koruzo, proso, ajdo in oves. Če n. pr. ima kdo v svoji zalogi pšenico, rž, piro, ječmen in koruzo, se mu skupno od vsega tega „žita“ mora n. pr. od dne 1. decembra naprej pustiti skupno množino 80 kg. za osebo. Ako pa ima n. pr. kdo samo koruzo, ali samo pšenico, se mu je mora pustiti 80 kg. za vsako posamezno osebo.

Povišanje cen železu. Listi poročajo, da sprejemajo železarne naročila le na celotni dobavni rok. Cene železu v palicah znašajo že 35 K, dočim so znašale pred vojno samo 18-19 K.

Moža in pet sinov na bojišču ima viničarka Rozalija Krajnc iz občine Radenci. Njen 32letni mož Anfon služi pri 87. pp. na južnem bojišču. Sinovi od prvega moža: Jakob, 26let star, služi že šesto leto pri vojakih in se nahaja kot čelovodja na severnem bojišču; Anton, 24 let star, služi pri 87. pp., sedaj četrtokrat ranjen v neki bolnišnici na Ogrskem; 22letni Franc, ranjen, sedaj pri kadru 87. pp. v Celju; 19letni Janez in 18letni Matevž pa se borita kot prostovoljna strela na južnem bojišču.

Prerokovanja ob Vrbskem jezeru. Marsikoga bo zanimalo, kakšne prerokbe žive med ljudstvom okrog Vrbskega jezera na Koroškem. Povzamemo jih tokrat glede na veliko vojno samo nekaj: „Ob cestah bodo grobovi; vsak gospod bo imel svojega gospodarja; ko bo kmetica vsajala kruh, bo stal poleg nje orožnik. Vsak bo vesel svojega, tadlnag (telesne hiše). Takrat bodo stali okrog Vrbskega jezera sami gradovi (kdo je med ljudstvom takrat se znal za vi-le!). Prerokovalka je tedaj rekla: Takrat bi se svojim čevljem ne privoščila biti na svetu, tako zlo bo

hlačilo ljudi, potem po tisti vojski bo pa tako dobro, da bi še sama, kakor stara da sem, hotela živeti!

Cela družina žrtev vojne. „Daily Express“ javlja, da je padel angleški vojak, čigar oče in trije bratje so bili ubiti na fronti, mater in sestro pa je ubila bomba iz Zeppelina.

Sodnik, ki med obravnavo spi. Pri nekem okrajnem sodišču v vzhodni Švici je nek sodnik med obravnavo spal spanje pravičnega. To pa odvetniku-branitelju ni bilo prav in je poslal po sodniškem slugi drugemu sodniku, ki je sedel poleg spečega tovariša, listek, na katerem so bile napisane sledeče besede: „Prosim, zbudite vendar spečega tovariša!“ Sodnik pa je poslal listek nazaj z opombo: „Moj tovariš ne spi; on sodi, ne da bi gledal na osebo.“

Rumunskega ogleduha prijeli. V Brodu ob Savi so te dni prijeli rumunskega ogleduha, ki je bil oblečen kot avstrijski narednik. Ogleduh je veliko spremljal naše čete, se zelo zanimal za razvrstitve istih in za razmere v naši armadi. To njegovo veliko zanimanje je vzbudilo sum in narednika so zaprli. Pri njem so našli nič manj kakor 26 raznih pravilno izdanih dovoljenj za potovanja. Pečati kakor tudi podpisi so bili v najlepšem redu. Dognali so, da je nevaren vohun, ki je vohunil za Rumunijo. Izročili so ga vojaškemu sodišču.

Hvala. Bolje, hvalo zaslužiti, kot hvaljen biti — Ta hvale vreden ni, ki si jo najbolj želi. — Svoja hvala, cena mala. — Svoja hvala se po blatu (pod mizo) valja. — Lastna hvala je sumljiva. — Kdor svojo hvalo kupuje, jo vselej predrago plačuje. — Kdor si svoje hvale prosi, je lačen zaničevanja. — Hvala enega modreca je boljše nego desetih norcev. — Velika hvala ni vselej velika čast. — Glasna hvala in tajna graja je (prijatelju) sladka kakor med. — Nezaslužena hvala je zaničevanje. — Hvala k dobremu priganja (bodri). — Hvalo si je lahko pridobiti, še lažje grajo. — Hvala ne prihaja iz sovražnih ust. — Pogostna hvala je pridnosti slana. — Vsak rad sliši svojo hvalo. — Vsak rajši sliši hvalo nego grajo. — Hvala vzgaja umetnike. — Hvala ne nasiti nikogar. — Hvala ne napravi kosila. — Hvala več izda nego graja. — Hvala je možu poguba.

Dopisi.

Maribor. Mestni magistrat je določil, da morajo mariborski trgovci 60% sladkorja, ki so ga dobili vsled posredovanja okrajnega glavarstva in magistrata, prodati mestnemu prebivalstvu, samo 30% pa dobi prebivalstvo iz okraja. Nam se ta razdelitev ne zdi popolnoma primerna, ker vendar tvorijo kmetске občine v okrajnem glavarstvu ogromno večno prebivalstva celotnega mariborskega okrajnega glavarstva. Ali ima mesto nadoblast nad kmetiskimi občinami?

St. Peter niže Maribora. Dne 16. t. m. se je vršila dražba slovitega šentpeterskega cerkvenega vina. Prodano je bilo za 2.60 K do 3.40 K 1 liter z drožji vredno.

Gradec. Umrl je dne 14. nov. v rezervni bolnišnici št. 1 v Gradcu pešec 87. pp. Jožef Korošec, rojen leta 1884 v Radani Vasi, občina Zreče, na zastrupljenju krvi po zadobljeni rani. Rajni je bil delavec v rudokopih v Alt-Essenu na Nemškem, kjer tudi zapušča vdovo.

Brezno ob Dravi. Šmiklavška nedelja se obhaja letos prvo adventno nedeljo, dne 3. decembra t. l. Služba božja se prične ob devetih: farna sv. maša, pridiga, slovesna sv. maša za bratovščino. Tej so podelili odpustke papež Klemen IX. dne 22. marca 1669. Bratovski oltar je od sv. Očeta Klementa XIV. z dne 23. nov. 1773 privilegiran, obdarovan s posebnimi odpustki, kadar se na njem mašuje za rajne. Udje molijo na dan očenaš in češčenjo Marijo, darujejo letno 20 v ter so deležni nedeljskega spomina in bratovskih sv. maš med letom. — Ob enem bo isto nedeljo slovesen spomin (s pridigo in molitveno uro) stoletnice, odkar so od benediktincev (poslednji je tu pastiral do srede avgusta 1816, pater Sajtried Valentin Seelacher) prevzeli župnijo v oskrbo posvetni duhovniki. — Zvonova (1236 in 386 kg), vilita v Ljubljani 1907, sta odšla ovyencana v vojsko v torek, dne 14. novembra: vse za vero, dom, cesarja, za cesarja blago, kri!

Listnica uredništva

G. organistu V. K.: S takim člankom bi si le odbijali važne čimtelje ljudskega petja. Lavantinske sinodalne določbe imajo natančna navodila, kako uvesti in gojiti ljudskocerkveno petje, kakor je razložila 86. številka „Straže.“ Poskusite na ta način, gotovo se posrečijo.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) sprejema prijave za peto avstrijsko vojno posojilo ter daje potrebna pojasnila vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne ter od 3. do 6. ure popoldne.